

Mangaa - auf Deutsch

Ari-Matti Sarén

Saksankielisen alueen mangatarjonta poikkeaa miellyttävällä tavalla amerikkalaisesta käännöstavarasta.

Aiemmissa artikkeleissani olen keskittynyt lähinnä englanniksi julkaistun mangaan. Syynä ei ole tietoinen kielirasismi vaan yleinen markkinatilanne. Ainakin täällä pääkaupunkiseudulla lähes kaikki kauppoissa näkyvä manga on nimennomaan englanninkielistä. Mangaa kuitenkin käännetään ja julkaistaan monilla muillakin eurooppalaisilla kielillä.

Ranskassa mangaa julkaistaan jo niin paljon, että tilanne on nostattanut suoranaista kulttuuriprotektionismia. Ranskan mangamarkkinoiden saturaatiopiste lienee tosin saavutettu; ainakaan vuoden 2001 myyntitilastoissa eivät Dragon Ballit sun muut enää hillineet entiseen malliin. Myös Italiassa ja Espanjassa julkaistaan melko paljon mangaa, joskin ainakin Italiassa suurin buumi ajoittui viime vuosikymmenen alkupuoliskolle ja on jo laantumassa.

Hieman yllättäen Saksa, jossa yleinen sarjakuvakulttuuri on ollut huomattavasti heikompaa kuin esimerkiksi Ranskassa, on parin viime vuoden aikana noussut Ranskan rinnalle hyvin varteentotettavaksi mangamaaksi.

Itse asiassa nyt on menossa jo mangaan toinen tuleminen Saksassa. Ensimmäiset käännösmangat julkaistiin Saksassa 1990-luvun alkupuolella. Nimikkeet olivat amerikkalaisista julkaisuista tuttuja, ja useimmiten käännöksetkin oli tehty englannista. Alkuinnostuksen jälkeen nimikkeiden myynti hiipui nopeasti. Saksassakin sarjakuvia enemmän ostava harrastajakunta on sen verran kielitaitoista, että USA:n julkaisut syövät kotimaan markkinoita.

Manga ehdittiinkin jo leimata muutaman vuoden muoti-ilmiöksi, kunnes

muutama kustantaja – monikansallinen Carlsen etunenässä – teki varsin rohkean päätöksen. Julkaisuformaatti muutettiin amerikkalaisesta albumikoosta japanilaisia kokoomakirjoja, tankobonja, vastaavaksi. Tyypillinen saksalainen manga-albumi on siis nykyisin noin 200-sivuinen pokkari, jossa on yleensä alkuperäinen, peilaamaton sivujärjestys.

Formaattimuutokseen liittyi myös hinnanmuutos. Useimpien albumien hinnat pyörivät 5-10 euron välissä.

Uusi julkaisustrategia pyrki tietoisesti ”kriittisen massan” saavuttamiseen. Albarneja tarjottiin myyntiin kirjakauppojen lisäksi kioskeihin, lehtipisteisiin ja päivittäistavara-kauppoihin. Samalla nimikevalikoimaa kasvatettiin aggressiivisesti. Strategia oli selvästi onnistunut. Tällä hetkellä Saksassa on puolisien tusinaan

© Tsukasa Hojo

City Hunter lainaa tarinansa ja kuvastonsa TV:n poliisisarjoista.

kustantajaa, joista useimmilla on tarjolla toistakymmentä kuukausittain ilmestyvää albumisarjaa. Pelkästään omalla melko valikoidulla ”ostolistallani” on kolmisenkymmentä nimikettä joka kuukausi.

Lukijan kannalta on erityisen miellyttävää, että julkaisupäätöksissä yritetään mitä ilmeisimmin varoa päällekkäisyyksiä Yhdysvaltojen kanssa. Albumien varsin nopea ilmestymistähti johtaa myös nimikkeiden nopeampaan kiertoon. USA:ssahan sarjat tulevat usein ensin kuukausittaisina lehtinä, jotka sitten kerätään albumeiksi. Kun markkinoille mahtuu kerrallaan vain varsin rajallinen määrä nimikkeitä, tulee Yhdysvalloissa uusia taiteilijoita ja sarjoja markkinoille aika harvoin.

Nopea albumimuotoinen ilmestyminen sopii muutenkin monissa tapauksissa huomattavasti lehtiä paremmin mangaan julkaisuun. Useimpien mangapiirittäjien kerrontatyyli on sivuja säästelemätöntä, joten tyypillisessä 32-48-sivuisessa lehdessä ei ehdi tapahtua juuri mitään. Kun tähän liittyy kuukausittaisen ilmestymistähdin (Japanissahan monet lehdet ilmestyvät kerran viikossa), monet sarjat eivät kerta kaikkiaan toimi.

Nopeampi julkaisutahti on tietysti myös eduksi poikkeuksellisen pitkille sarjoille. Esimerkiksi Tsukasa Hojo viihdyttävää toimintamangaa City Hunter on ilmestynyt yhteensä 35 tankobonin verran. Jos sitä alkaisi kerätä parin albumin vuosivauhtia, saataisi odottavan aika käydä pitkäksi. Samaan kategoriaan kuuluu myös Nobuhiro Watsukin Meiji-kaudelle sijoittuva samuraimanga Kenshin (Rurouni Kenshin) 28 niteellään.

Julkaisulistojen perusteella näyttäisi siltä, että Saksassa lukijakunnan rakenne on jonkin verran laajempi kuin esimerkiksi USA:ssa. Ainakin shojo manga (sis. tyttöjen manga) osuus on huomattavasti suurempi. Lisäksi julkaistaan myös hieman nuoremmalle lukijakunnalle suunnattua materiaalia.

© Atsushi Inuki

Mestarietsivä Holmes on kuudesluokkalainen - siis saman ikäinen kuin kohdeyleisönsä. Tategami Atsushi & Inuki Eiji: Secret Agent Holmes

Arale tekee pehmojäätelöä.

© Akira Toriyama

© Akira Toriyama

Dr. Slump keksii parempaa käyttöä painovoiman kumoavalle laitteelleen: pikkuhousujen tixistely.

Oli syynä sitten saksalaisten oma maku tai ranskalaisten vetoapu, lopputulos on lukijan kannalta mieluinen. Valinnanvaraa on runsaasti, joutokassa on monia uusia tuttavuuksia, joita ei ole aiemmin länsimaaisilla kielillä näkynyt.

Itselleni iloisin yllätys oli Akira Toriyaman Dr. Slump. Olin aiemmin tutustunut huippusuositettuun Toriyamaan lähinnä hänen uudempiin tuotantoihin edustavaan Dragon Ballin kautta. Pidän suuresti Toriyaman noikeasta viivasta, mutta Dragon Ball jätti minut varsin kylmäksi. Sen tarina on täysin alistoinen lähinnä videopelien maailmasta ammentavalle loppumattomien tappeluiden sarjalle, joka käy ennen pitkää varsin puuduttavaksi. Sarjaa on tosin myyty maailmalla reilusti yli 100 miljoonaa kappetta, joten mitä ilmeisemmin vika on minussa.

Jos suhtautumiseti Dragon Balliin onkin hieman nuiva, niin samaa ei voi Toriyaman varhaistöihin kuuluvasta Dr. Slumpista. Se on anarkistista riemua pursuava sarja höpsön mutta hyväarahtaisen tie-

Robottipoika Astro Boy kiittää hoitamaan tuholaisongelmaa.

demiehen rakentaman robottityttö Aralen seikkailuista. Sen lyhyet, enimmäkseen erilliset tarinat ammentavat aineistonsa niin klassisesta japanilaisesta tarinaperinteestä kuin ylikansallisesta populaarikulttuuristakin. Ei ole mitenkään harvinaista, että jossain ruudun reunassa Musashi, Godzilla ja joukko Star Wars -hahmoja kirmaa yhdessä piilosille.

Sarjan maailmankuva muistuttaa pikkukaupungin idyllistä. Vaikka kaikilla onkin omat pienet inhimilliset heikkoutensa (itse Slump on esimerkiksi naisia tiiraileva perversikko), ei kukaan kuitenkaan ole oikeasti ilkeä. Jopa Slumpin nemesis tohtori Mashirito – joka muuten muistuttaa ulkomuodoltaan suuresti Toriyaman kustannustoimittajaa – on pohjimmiltaan varsin sympaattinen veikko. Kun koko komeuden vielä kruunaa idioottimainen vessahuumori, ei lopputulosta voi kuin ihailla. Rakkautta ensi silmäyksellä.

Erityisellä ilolla olen pannut merkille myös muutamat käännetyt Osamu Tezukan teokset. Tezukan merkitystä mangan kehittämisessä ei kertakaikkiaan voi korostaa tarpeeksi. Hän käytännössä loi

modernin mangakerronnan. Siitä huolimatta Tezukan laajaa tuotantoa on käännetty esimerkiksi englanniksi läheällisen vähän. Saksaksi on tällä hetkellä saatavissa Astro Boy (Tetsuwan Atom) ja Kimba, der weisse Löwe (Jungle taitei).

Astro Boy on monessakin mielessä klassikko ja yksiselitteisesti pakkolukemista kaikille mangasta syvemmin kiinnostuneille. Saksassa siitä on julkaistu osittain uudelleen pöyrretty 21 niteen kokoomalaitos. Tezukahän harjoitti samanlaista omien vanhojen töidensä "ajan tasalle saattamista" kuin esimerkiksi Hergé 'Tinttien kanssa. Uudelleenpöyrityksen yhteydessä Tezuka on liittänyt joihinkin tarinoihin sarjakuvamuotoisen esipuheen, jossa hän valottaa kyseisen tarinan taustoja. Mielenkiintoista luettavaa historialliseltakin katnalta.

Saksassa on myös ilahduttavasti julkaistu kokonaisuudessaan muutama teos, jotka ovat tuttuja myös englanninkielisinä, mutta joiden julkaisu jäi Yhdysvalloissa syystä tai toisesta kesken. Esimerkiksi Katsuhiko Otomon kirjoittama ja Takumi Nagayasan piirtämä tietesarja Sarah (Legend of Mother Sarah) on hyvinkin lukemisen arvoinen ja sen kesken jääminen harmitti minua aikonaan kovin. Aivan erityisesti minua kuitenkin ilahduttaa se, että Kenji Tsurutan mestarillinen Spirit of Wonder (ks. Sarjainfo 2/1998) julkaistaan kokonaisuudessaan saksaksi. Englanniksihan julkaisiin aikoinaan vain yksi yksittäinen tarina monista.

Mangankaan suhteen ei siis aina tarvitse mennä merta – tai tässä tapauksessa manntta – edemmäs kalaan. Euroopastakin löytyy runsaasti hyvää mangaa muillakin kielillä kuin sillä "kolmannella kotimaisella". Ja minä kun ehdin jo luulla, että koulun saksantunneista ei ollut mitään hyötyä... ■

Aina trendikästä pienieleistä omaelämänterrallista sarjakuvaa...? Ei.
 Syviä henkilöohajmoja...? Ei.
 Heikkää ja elävää viivaa...? Ei.

SAASTAA!

THE WORST WESTERN COMIC EVER!
 BLANCO nro 1
 (BLANCO IN THE HOUSE OF DECAY)
 20mk. (A5, 32 sivua, engl. kieli)

VUORMA
 LINNANKATU 31 AS. 7
 90100 OULU

Myls saastavana KAAPUVEIKKO JA VEROKARHU
 albumi hintaan 30mk tai kaksi molempia yht. 40 mk.

UNIVERSUMIN HAUSKIN SARJAKUVALEHTI

VUOSIEN KOKEMUKSELLA ETSIVÄ HORMISTA
 SANON: ETÄ ROBOTTI ON KOLMAS OIKEALTA!

HÄNTÄ
 OLISIN
 VIIMEI-
 TERSI
 EPÄILTY!

Vacuum # 11 - Vesa Aaltosen sarjakuvia
 A4, 40 sivua, 20 mk. Aaltosen koko
 sarjakuvatuotanto yksissä karsissa, yli
 puolet uutta materiaalia!

UNIVERSUMIN JÄNNITTÄVIN SARJAKUVALEHTI

Vacuum # 12 - Ketju-Vacuum
 A5, 24 sivua, 10 mk. Mukana
 m.m. Petteri Tikkanen, Tommi
 Musturi, Ville Pynnönen ja
 ASEMAn poppoo.

Lisää 5 mk postikuluja varten ja tilaa täältä: Björklund & Bergman, Mäkelänkatu 3 B 17, 00550 Helsinki tai <maria.bjorklund@pp.inet.fi>